

Metsä- ja uittotyöväestön huolto.

A. A. RÄSÄNEN.

Jos ajattelemme metsätyöväestömme oloja 30—40 vuotta sitten ja vertaamme niitä nykypäivien oloihin, huomaamme helposti kuinka suuresti kehitys on kulkenut eteenpäin työväestön huoltokysymysten alalla. Kovin kaukana takanapäin ei ole se aika, jolloin työväestö sai melko yleisesti työmaalle tultuaan jättää hevonsa pakkaseen, paljaan taivaan alle ja maata itse honkatulilla niin kauvan kun se itse oli omalla kustannuksellaan tehnyt kämppänsä, jotka saattoivat tällöin muodostua hataroiksi, pimeiksi kiuvassaunoiksi, hevosten jäädessä suojain puolesta suhteellisesti vieläkin heikompaan asemaan. Sairaustapausten ja tapaturmien sattuessa oli työväestö tällöin avuttomassa tilassa, koska työmailla ei ollut yleensä sairaanhoitoa saatavissa; oli pa monia laajoja kuntia, joissa ei ollut edes apteekkia, lääkäristä puhumattakaan ja sairaan kuljetus työmaalta lääkärin hoitoon puutteellisten kulkuneuvojen takia saattoi kestää useampia päiviä, jopa viikonkin. Kun tämän lisäksi työväestön palkkausoloihin ei kiinnitetty juuri mitään huomiota, vaan työt melko yleisesti teetettiin niin pienillä palkoilla kuin suinkin mahdollista, ja kun irtolaisväestön määrä kasvoi, eikä valtiovalan puolesta pyritty siitä tekemään maakysymykseen nähden itsenäistä, ainakin melkoisen osan vuotta omilla konnuillaan elävää luokkaa, ovat helposti selitettävissä ne monet työrettelöt ja lakot, joita tämän vuosisadan alussa metsä- ja uittotöissä esiintyi. Nyt on meillä, kuten kaikki tiedämme, metsä- ja uittotyöläisten asema näistä ajoista kokonaan toiseksi muuttunut, joskin kehityksen täytyy edelleen jatkua, ja ennen kaikkea meidän metsänhoitomiesten on huomattava, kuinka ensi arvoisen tärkeä yhteiskunnallinen kysymys tässä on kyseessä, jonka vuoksi velvollisuutemme on mahdollisuuksiemme mukaan vaikuttaa niiden asiain kehitykseen, jotka tarkoittavat metsä- ja uittotyöläisten aseman parantamista. Yhteiskunnan edun kannalta ei ole saman tekevää, onko yli satatuhantinen metsä- ja uittotyöläisjoukko oloihinsa tyytyväinen vai onko se niihin tyytymätön ja nurjamielinen.

Metsä- ja uittotyöt ovat sesonkiluontoisia, kuten tiedämme. Jo tästä seuraa, että työläisellä täytyy olla jotain muuta työtä tai toimeentulomahdollisuutta muualta silloin kun metsä- ja uittotyötä ei ole saatavissa. Kun metsätyöläisen ruokaan työmaalla yleensä menee päivässä 10—20 mk vieläpä ylikin ja kun tiedämme, että, mikäli työmiehellä on 4 lasta tai enemmän, kuluu kotona olevan perheen ylläpitoon päivässä lapsiluvusta ja paikkakunnasta riippuen 20—40 markkaa, *mikäli ruoka on ostossa*, niin tästä voimme tehdä sen johtopäätöksen, ettei metsätöissä läheskään aina edes työaikana voida maksaa niin korkeaa palkkaa, että pelkästään se riittäisi suuren työläisperheen kaikkeen ylläpitoon. Suurin osa metsätyöläisistä onkin asutustilallisia, talollisia, pienviljelijöitä tai muita henkilöitä, joilla on ainakin jonkin verran maata, sekä heidän poikiaan. Itsenäisyytemme aikana toimeenpannut suuret maareformit, joiden kautta on metsätöissä kulkevista kymmenistä tuhansista torppareista tehty itsenäisiä tilallisia sekä muodostettu suuri joukko uusia asutustiloja, ovat mitä voimakkaimmin vaikuttaneet metsätyöväestön taloudelliseen asemaan. Tässä yhteydessä voimakasta kehitystä kuvaavana voitaneen mainita, että v. 1901 oli viljelmien luku koko maassamme n. 110 000, mutta v. 1934 on se arvioitu oleen n. 450 000. Mutta ne alueet, joilla erikoinen väestön huolto valtiovalan puolelta on tarpeen, rajaseudut, ovat maatalouden kehityksessä vieläkin paljon takapajulla. Rajaseutualue, johon luetaan kaikki valtakunnan maarajaa vasten olevat kunnat sekä ne kunnat näiden välittömässä läheisyydessä, jotka olosuhteiltaan ja kehitystasoltaan ovat ensinmainittuihin rinnastettavissa, on peltoköyhintä aluetta maassamme, Karjalan kannasta lukuunottamatta. Peltotala asukasta kohden on rajaseudulla vain $\frac{1}{4}$ osa siitä, mitä se on maamme eteläisissä ja läntisissä lääneissä, ollen rajaseudun peltotala henkeä kohden keskimäärin 0.3 hehtaaria. Tämä peltotala ei riitä omavaraisen ruokatalouden pohjaksi varsinkaan Pohjois-Suomessa, missä keskimääräinen peltotala henkeä kohti on vieläkin pienempi. Palstaviljelytoiminnan johtaja, agronomi Kinnunen laskee, että omavaraisviljelmä 4 kuluttajayksikköä varten (vanhemmat ja 3—5 lasta) tarvitsee 3 hehtaarin laajuisen viljelmän ja pohjoisimmassa osassa Suomea n. 25 % enemmän, osoittaen lisäksi, että tällaisella pienellä, velattomalla, hyvin hoidetulla viljelmällä voidaan saada likipitään riittävä ravinto keskikokoiselle perheelle 8: — markan päivittäisellä kustannuksella, vieläpä halvemmalla. Tällaisen viljelmän hankkimiseen on metsätyöläisillä yleensä mahdollisuuksia, sillä ovathan esim. uudet asutustilat 40—80 ha laajuisia, vieläpä Pohjois-Suomessa laajempiakin. Maata on asutuslainsäädäntömme

antanut asutustilallisille, vaikka kotitarvepuun tarvekin otetaan huomioon, paljon yli sen, mitä omavaraisviljelmän teko vaatisi. Missä mahtanee olla syy siihen, etteivät viljelmät ole päässeet niin laajoiksi ja voimaperäisiksi, että esim. rajaseutu olisi omavaraista ja maataloustuotannon suhteen pikemmin yli- kuin alituotantoaluetta? Tähän emme koeta hakea vastausta, mutta huomautamme kuitenkin siitä, että uusien asutuslakien sekä valtion uudisviljelyspalkkioiden johdosta, maatalousneuvonnan tehostumisen vuoksi ym. syistä on sentään tässäkin suhteessa rajaseudullakin ollut huomattavissa ilahduttavaa kehitystä. Vv. 1934—35 on rajaseutualueella uudisviljelyspalkkioiden turvin raivattu yhteensä peltoa yli 7 000 hehtaaria, ollen siinä osallisina suunnilleen yhtä monta maanviljelijää. Uudisviljelyspalkkiotoiminta on ollut rajaseutuihin nähden eräs kaikkein tehokkaimpia keinoja näiden seutujen omavaraisuuden kohottamisessa. Kun palkkioiden saannin ehtona on ollut vaatimus, että viljelys on tehtävä kunnollisesti, ennen kuin siitä palkkio maksetaan, ja kun ehtoihin liittyy vielä vaatimus tämän samoin kuin entisten viljelysten kunnossa pitämisestä, ovat nämä ehdot tietenkin lisänneet maatalouden tuottoa ja kannattavuutta, joskin toisaalta on huomautettava, ettei valtiovaltan taholta aina ole voitu riittävästi valvoa annettujen ehtojen noudattamista, minkä vuoksi siellä täällä saattaa huomata viljelyspalkkiorahojen suoranaista väärin käyttöäkin. Niinpä kasvava metsä viljelyspalkkioiden toivossa on voitu hakata laitumeksi, vaikei maa siihen lainkaan sovellu.

Valtion viime vuosina harjoittama pika-asutustoiminta on saanut monta koditonta syrjäisten metsäseutujen perhettä oman asutustilan omistajaksi ja »turpeeseen kiinni». Niin hyvä asia kuin tällainen pika-asutustoiminta onkin, niin senkin toteuttamista käytännössä mahdollisimman järkipäisellä tavalla on ollut sangen vaikea valvoa. Aluksi tehtiin esim. asuinrakennukset mittasuhteilleen niin tavattoman pieniksi, että niissä on perheellisen asutustilallisen miltei mahdoton asua. Uuni on voitu näihin valtion teettämiin asumuksiin tehdä käyttämättä lainkaan tulenkestäviä tiiliä, joten monella tilalla ovat uunit jo nyt pahasti halkeilleet ja kaipaavat välttämättä uusimisen. Peltoa on voitu raivata valtion puolesta asutustilalliselle niin monta hehtaaria, ettei asutustilallinen sitä vuosikymmeniin jaksalannoittaa ja muokata, vaan pelto jää oman onnensa nojassa metsittymään. Joskin tämän suuntaisia epäkohtia on sattunut, niin toiselta puolen on huomautettava, että epäkohtia on koetettu kaikin tavoin poistaa ja lukuisat metsäseutujen asutustilalliset ovat varsin kiitollisia siitä, että he ovat valtiovaltan toimenpiteiden kautta saaneet asutustilan ja perheelleen asunnon, vieläpä valmiiksi kuokittua peltoakin.

Rajaseudulla, joka samalla on laajinta, harvimmin asuttua metsäseutua, ovat kunnalliset verot paljoka suuremmat kuin muualla maassa. Silloin kun veroäyri on koko maassa keskimäärin alle 10: — markkaa, on se Oulun läänin kunnissa tavallisesti 12: — —15: — markan vaiheilla ja menee siitä yleensä yli 50 % köyhäinhuutoksi. Kuta kauempana omavaraisuudesta kunkin seudun maatalous on, sitä enemmän täytyy luonnollisesti maksaa mm. tulliveroja valtiolle.

Harkitessamme kysymystä, missä määrin valtion velvollisuus on kiinnittää huomiota kaukaisten metsäseutujen väestön taloudelliseen omavaraisuuteen, on huomattava vielä aivan erikoisesti se asia, että maamme väestön lisäys oli vielä parikymmentä vuotta sitten yli 30 000 henkeä vuodessa, mutta nyt se on paljon pienempi, n. 20 000 henkeä, ollen väestön lisäys voimakas juuri maamme itä-pohjoisosissa, siis harvaan asutulla rajaseudulla.

Tämä lyhyt katsaus kaukaisimmissa syrjäseuduissa asuvan väestön asemaan ja taloudelliseen tilaan, josta väestöstä valtavasti suurin osa perustaa elämisen mahdollisuutensa metsätöiden varaan, riittänee osoittamaan sen, että tämän väestön hyväksi, erityisesti taloudellisten olojen kehittämiseksi, on etenkin viime vuosina paljon tehty, mutta paljon on vielä tehtävä ja valtion on tätä kehitystä voimakkaasti sopivin keinoin tuettava. Yhteiskunnan terweelle ja rauhalliselle kehitykselle ei voi olla hyödyksi, että perheellisen työmiehen maatalous on niin alkuperäisellä kannalla, että hänen täytyy ostaa elintarpeensa, maksaen niistä sen mitä hänellä on mahdollisuus metsätöistä työaikana saada, sanokaamme vaikkapa Smk 40: — päivältä, sen sijaan, että pienikokoinen omavaraisviljelmä, jolloin perheen lapset samalla oppisivat hyödyllistä työtä, antaisi saman määrän elintarpeita 10: — markan hinnalla. Semmoistakin tärkeää ja helposti viljeltävää kasvia kuin peruna, siitä huolimatta, että se Lappia myöten menestyy hyvin, viljellään vielä niin vähän, että se koko pitäjässä kaikilta loppuu jo joulun seudussa, kuten on laita Enontekiön pitäjässä. Nämä seikat puhuvat vakuuttavasti sen puolesta, että ainakin perheellisten metsätyöläisten hallinnassa täytyy olla maata ja tällaisten perheiden maatalous on saatava omavaraiseksi tai ainakin mahdollisimman lähelle sitä. Toisin sanoen valtion, maanviljelys- ja maatalousseurojen, rajaseutuyhdistyksen, Marttaliiton ym. toiminta syrjäisten metsäseutujen maatalouden, kotitalouden ja käsiteollisuuden hyväksi on saatava kohoamaan. Tämän lisäksi olisi jo aika ruveta harkitsemaan sellaista, meillä toistaiseksi aivan tuntematonta kysymystä, olisiko mahdollista maksaa valtion varoista lapsiavustusta jokaiselle vähävaraiselle perheelle, jossa lapsiluku on määrätyn suuruisen. Epäkohta näyttää olevan siinäkin,

että valtion tukema ns. viljelyspalstatoiminta käy yksinomaan kuntain välityksellä. Lapin alueella lienee esimerkiksi vain kaksi kuntaa, jotka ovat uskaltaneet tähän ryhtyä. Niissä tapauksissa, jolloin työläisperheessä on paljon lapsia, tulisi ainakin syrjäseuduilla valtion saada järjestää viljelyspalstatoiminta ilman kunnan välitystä.

Työnantajat mm. Perä-Pohjolassa ovat viime vuosina kiinnittäneet aivan erikoista huomiota siihen, että työmiehen ruoka työmaalla tulee suhteettoman kalliiksi, pohjoisimmissa osissa maattamme aina 20: — markkaa ja ylikin päivältä. Tähän epäkohtaan on koetettu saada parannuksia. Niinpä Kemi-yhtiö on jo parina viime vuonna pitänyt ns. kokkikursseja, joiden kautta on kouluutettu työmaiden kokkeja. Onpa erällä suurilla työmailla kokeilutarkoituksessa järjestetty metsäkämpille yhteisiä ruoka-osuuskuntia. Tällöin on tultu huomaamaan, että mikäli saman kämpän seudussa asuu 30—40 työläistä tai enemmän, jotka voivat yhtyä samaan ruokakuntaan, on työmiehen päivittäinen ruoka saatavissa vähintään 25 % halvemmilla kustannuksilla ja laadultaan parempaa kuin muuten. Tällaisten pienten ruokayhtymäin järjestämistä käytännössä vaikeuttaa se, että laajoilla työmailla on kämpät rakennettava toisistaan siksi etäälle, että kuhunkin ruokayhtymään voisi useimmissa tapauksissa liittyä vain yhden kämpäkunnan väki, joka tavallisesti on liian pieni määrä taloudellisesti hyvin kannattavan ruokayhtymän perustamiseen. Sen seikan tarkistamiseksi ja ohjaamiseksi, että eri työmailla olevat kokit olisivat toiminnassaan mahdollisimman taloudellisia ja kaikin puolin tehtävänsä tasalla, on Perä-Pohjolan metsätyömaita varten suunniteltu heti v. 1937 alusta otettavaksi aivan erikoisen talouskouluutuksen saanut naishenkilö, jonka pääasuntopaikkana on Rovaniemellä oleva teollisuusseutujen evankelioimisseuran toimitalo Rovala. Tämä henkilö tulee tekemään tarkastus- ja ohjausmatkoja kaikkien Perä-Pohjolan suurimpien puutavarayhtiöiden ja valtion metsätyömailla olevien kokkien luo, tehdä luonnollisesti myös työnantajille esityksiä tarpeellisiksi katsomistaan toimenpiteistä. Kysymys, millä tavoin metsätyömiesten ruoka saadaan työmailla mahdollisimman halvaksi ja tarkoitustaan vastaavaksi, on kuten jo edellisestäkin selviää, vielä avoin ja liian vähän käytännössä kokeiltu. Kokkien kouluuttaminen, ruokayhtymäin järjestäminen suurimmille kämpille ja elintarpeiden tukkuostot ruokayhtymille ovat epäilemättä sopivia toimenpiteitä. Uittoaikana hajallaan pitkin jokivarsia oleville sekä teko- ja ajoaikanaakin pienissä ryhmissä oleville työmiehille on luonnollisesti useimmissa tapauksissa mahdoton järjestää ruokayhtymää. Mutta jos tällaisilla työmiehillä on kotona vaikkapa vain n. 3 hehtaarin laajuinen omavaraisviljelmä,

joka on hoidettu kunnollisesti esim. niiden ohjeiden mukaan, jotka on annettu valtion tukemaan viljelyspalstatoimintaan nähden, niin tällöin voi työmies tuoda kotoaan ne elintarpeet, joista työmaalla on maksettava korkea hinta, kuten voim ja lihan, ja tällöin jää luonnollisesti palkasta vastaavasti isompi säästö kotia vietäväksi. Tässä yhteydessä voitaneen mainita, että valtion metsämaiden asuttamislaki äsken uusitussa muodossaankin näyttää menevän vikaan siinä suhteessa, että sen mukaan ei voida perustaa n. 3—10 hehtaarin laajuisia tiloja, joita monta kertaa sellaisissa tapauksissa voitaisiin perustaa, jolloin 40—100 ha laajan viljelystilan perustamiseen ei ole mahdollisuuksia. Tällaiselle 3—10 hehtaaria laajalle alueelle, kuten alussa on viitattu, voidaan vallan hyvin perustaa omavaraisviljelmä, edellyttäen, että kotitarvepuut voidaan saada muualta sopivilla ehdoilla.

Näihin asti on ainakin Pohjois-Suomessa työnantajain, kuntain ja erikoisesti työntekijäin etujen kannalta ollut melkoinen epäkohta siinä, ettei työnvälitys- ja tiedonantotoiminta metsätyömaita koskevasta asioista ole ollut kyllin tehokkaasti järjestetty. On sattunut joukko tapauksia, että esim. pinotavaran tekoon olisi sopinut paljonkin lisämiehiä, ja saman aikaisesti on jossain toisessa etäällä olevassa saman läänin kunnassa ollut suuri työttömyys. Jollekin kaukaiselle uittoväylälle on voinut kerääntyä aivan satoja työmiehiä yli sen mitä töihin voidaan ottaa jne. Tämän suuntaisia epäkohtia lieventämään on tarkoitettu ensi vuoden alussa voimaan astuva, viime heinäkuun 23 päivänä annettu työnvälityslaki, jonka mukaan kunta, milloin se katsotaan tarpeelliseksi, on velvollinen perustamaan työnvälitystoimiston. Tämän lain puitteissa on äsken perustettu Lieksaan ja Rovaniemelle työnvälitystoimistot, joiden toiminta on tarkoitettu hyödyttämään työntekijöitä, kuntia ja työnantajia laajemmalla alueella kuin kotipaikkakunnallaan. Rovaniemen työnvälitystoimiston, jonka johtoon on otettu metsänhoitaja, toiminta-alue käsittää koko tulevan Lapin läänin. Tämä työnvälitys- ja tiedonantotoimisto tulee olemaan mitä läheisimmässä kosketuksessa työnantajain ja kuntain viranomaisten kanssa. Pysyäkseen selvillä työväestön tarpeesta ym. eri työmailla saa tämä toimisto käytettäväkseen työnantajilta työmaita koskevat viikkoilmoitukset, hankkien vielä lähempiä tietoja mahdollisuuksien mukaan puhelinten avulla. Paitsi työntekijöille, kunnille ja työnantajille voi tämä toimisto, joka nyt lähtee työssään alkutaipaleelle, toivottavasti antaa tarvittaessa joukon asiallisia tietoja Pohjois-Suomen työoloista myös sosiaali- ja yleisten töiden ministeriölle, jotka tiedot saattavat työläisten ja kuntain kannalta muodostua hyvinkin tärkeiksi mm. työttömyysaikojen uhatessa.

Äsken läpikäydyt pulavuodet lienevät jouduttaneet sitä, että ensi vuoden alussa astuvat voimaan myös ns. huoltolait. Laki kunnallisesta huoltolautakunnasta on annettu jo kuluvan vuoden tammikuussa, sekä asetus siitä viime toukokuussa. Kunnissa tulee olla huoltolautakunta, jonka tulee hoitaa köyhäinhoitoa, lastensuojelua, alkoholihuoltoa ja muuta yhteiskunnallista huoltoa. Yhteiskunnallisen huollon yleinen johto ja valvonta kuuluu näiden lakien mukaan sosiaaliministeriölle ja sen alaisille tarkastusviranomaisille, joiden tulee valvoa, että kuntain huoltolautakunnat toimivat oikein. Maa on määrätty jaettavaksi erityisiin huoltotoiminnan tarkastuspiireihin. Myös on maaherran asia valvoa, että yhteiskunnallinen huolto läänin kunnissa järjestetään ja toimitetaan lain ja asetusten mukaan sekä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tässä yhteydessä ei liene aihetta lähemmin selostaa tätä yhteiskunnan kovaosaisimpiin kohdistuvaa huoltotoimintaa, jota yhteiskunta on velvollinen lain mukaan suorittamaan. Tulokoon kuitenkin mainituksi, että kunnallisten huoltolautakuntain työ tulee kohdistumaan, kuten jo on viitattu, sangen monelle alalle; tänä vuonna on annettu aivan erikoinen lastensuojelulaki, irtolaislaki ja alkoholilaki sekä vastaavat asetukset, jotka astuvat voimaan ensi vuoden (1937) alussa.

Alussa tuli jo huomautetuksi, minkälaiset olivat metsä- ja uittotyöväestön kämpppäolot tämän vuosisadan alussa ja osittain myöhemmin. Kaikki tiedämme, että tässä suhteessa on tapahtunut hyvin suuri muutos. Työnantajat ovat yleensä ruvenneet aluksi omasta alotteestaan rakentamaan metsä- ja uittotyöväelleen entisiin oloihin verrattuina tilavia, valoisia ja kaikin puolin terveellisiä asuntoja työpaikoille. Sittemmin on 27 päivänä huhtikuuta 1928 annettu laki metsä- ja lauttaustyöväen asumuksista. Tämä laki määrää, että sen, jonka lukuun työ suoritetaan ja mikäli työpaikalla ei ole riittävästi asuntoja työväelle, tulee, mikäli mahdollista hyvissä ajoin ennen töiden alkua, hankkia työntekijöille tarpeelliset asumukset. Näiden tulee vastata niitä vaatimuksia, joita kohtuudella voidaan asettaa tilapäisasunnoille. Jos uittoa harjoitetaan yhteiseen lukuun, on asianomaisen uittoyhdistyksen nämä asumukset tehtävä. Kun uusia lauttaussääntöjä tai niiden muutoksia tehdään, määrää maaherra myös tämän yhteydessä uittotyöväen asumusten rakentamisesta. Tämän lain noudattamista valvovat ammattientarkastusviranomaiset sekä tarkoitukseen asetettu erikoistarkastaja. Milloin työväen asumukset puuttuvat tai ovat puutteelliset, voidaan työn suorittaminen siltä osalta myös kieltää, jota paitsi asianomainen työnantaja voi joutua sakkorangaistukseen.

Metsä- ja uittotyöväen kämpät tehdään nykyään yleensä siksi hyviksi, että niiden suhteen ammattientarkastajat ainoastaan poikkeustapauksissa määräävät asiallisia korjauksia. Se huono puoli näillä kämpillä on, että ne tulevat verrattain kalliiksi ja niihin menee paljon puuta, jääden kämpät harvaanasutuilla seuduilla jonkin vuoden tai kahden käytön jälkeen metsään mätänemään. Siirto toiseen paikkaan voi joskus kannattaa, muttei läheskään aina. Perä-Pohjolassa on Kolarin hoitoalueessa jo useana vuonna kokeiltu insuliittista valmistettua kämpppää, jota voidaan helposti siirtää paikasta toiseen ja on tämän aineen käyttö tähän tarkoitukseen onnistunut kaikin puolin hyvin. Ensoniittia ei ole pohjoisilla työmailla vielä kokeiltu, mutta todennäköisesti sekin soveltuu ainakin yhtä hyvin kämppien tekoon. Insuliittilevyjen (koko 3 m × 122 cm) hinta Rovaniemellä on Smk 44: — ja ensoniittilevyjen (koko 3 m × 140 cm) Smk 47: —.

Hakkuuta ja ajoa varten on mahdollista tehdä varsin tarkoitustaan vastaavia kämppiä, mutta asian laita on hiukan toinen, kun kysymys on joki- ja purouitoista, joissa työväki kahlaa pitkin jokivarsia jääkylmässä vedessä ja liikkuu nopeasti paikasta toiseen. Pysyviä asumuksia, varsinaisia kämppiä, ei voi tällöin ajatella joka tarpeeseen. Tällöin tulevat kysymykseen tilapäiset asunnot, joita voidaan nopeasti pystyttää uittoväylän varteen tarpeen mukaan. Uittoajan tilapäisasunnoissa on sopiva katto- ja vieläpä seinätarpeekin tehdä lujasta veden ja tuulen pitävästä kankaasta. Tällaisen kämpän sisällä täytyy olla tarkoitukseen sopiva kaminauuni, jonka ääressä voi kuivata kylmässä kevätedessä kastuneita vaatteita. Armeijallamme käytännössä olevat teltat, joihin sopii 22 henkeä, näyttävät sopivan uittomajoiksi. Aivan erikoista huomiota on kiinnitettävä siihen, että näissä tilapäisissä uittomajoissa on makuusijoilla routaista maata vasten riittävän hyvä eristys; jos ei muuta ole saatavissa, niin pantakoon maata vasten pahvia ja sen päälle vahvasti kuusen havuja. Keuhkokuume, reumatismi ym. taudit tulevat hyvin helposti, jos väsyneenä ja märissä vaatteissa joutuu makaamaan routaisen maan päällä.

Metsä- ja uittotyöväki on meillä tapaturmavakuutettava, kuten tiedämme. Elokuussa 1917 annettu asetus työväen tapaturmavakuutuksesta säättää mm., että liikkeet, jotka harjoittavat metsänhakkuuta ja -ajoa sekä puutavaran uittoa ovat tämän asetuksen alaisia. Työväen tapaturmavakuutusta koskevaa lakia, joka siis sisältää metsä- ja uittotyöläisten tapaturmavakuutuksen, on sen jälkeen täydennetty ja muutettu. V. 1917 työväen tapaturmavakuutusasetus on kumottu ja muutettu heinäkuun 17 päivänä 1925

annetulla lailla ja se vuorostaan on muutettu antamalla huhtikuun 12 päivänä 1935 kokonaan uusi työväen tapaturmavakuutuslaki. Sen mukaan on mm. metsä- ja uittotyöväki tapaturmavakuutettava työnantajan toimesta, kuitenkin niin, ettei valtion tarvitse vakuuttaa omia työntekijöitään, mutta valtion varoista on valtion työssä sattuneen tapaturman johdosta maksettava korvausta tämän lain mukaan. Voimassa olevassa työväen tapaturmavakuutuslaissa on mm. sellainen määräys, että sellainen yksityinen työnantaja, jota viimeksi toimitetussa valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa ei ole verotettu neljänkymmenentuhannen markan tai sitä suuremmasta omaisuudesta tahi kuudenkymmenentuhannen markan tai sitä suuremmasta tulosta, ja joka ei käytä työssään samanaikaisesti kolmea useampaa työntekijää yhtäjaksoisesti kuutta päivää kauemmin, ei ole tämän lain mukaan vakuutusvelvollinen, mutta hänen työssään työntekijälle sattuneet tapaturmat korvataan valtion varoista. Työssä sattuneen tapaturman aiheuttaman vamman korvauksesta on vakuutusvelvollisen, siis työnantajan, huolehdittava kahdensadan markan määrään asti kustakin tapaturmasta.

Korvauksena työssä sattuneen tapaturman aiheuttamasta vammasta suoritetaan sairaanhoitoa, päivärahaa, elinkorkoa, huoltoapua, hautausapua ja huoltoeläkettä. Sairaanhoitoa, johon kuuluu mm. vahingoittuneen kuljettaminen heti tarpeen vaatiessa lääkärin luo tai sairaalaan ja sieltä pois, on annettava heti kun tapaturma sattuu ja siihen asti kun tapaturman aiheuttama sairaus päättyy, korkeintaan kuitenkin yksi vuosi. Päivärahaa maksetaan, mikäli työkyvyttömyys kestää yli 3 päivää, erikoisen tapaturmalain määräämän tariffin mukaan, ja riippuu päivärahan suuruus siitä, onko vahingoittunut perheellinen ja onko työkyky mennyt kokonaan vai ainoastaan vähentynyt, sekä siitä, minkäsuuruista palkkaa työmies on ansainnut. Korkein maksettava päiväraha on perheelliselle Smk 30: — ja yksinäiselle henkilölle Smk 25: —. Elinkoron maksaminen tulee kysymykseen silloin, kun tapaturman aiheuttama työkyvyn menetys tai vähennys jatkuu yli sen ajan, jolloin hänelle on tapaturmavakuutuslain nojalla päivärahaa maksettava. Vahingoittuneen sairaana ollessa suoritetaan tapaturmavakuutuslain mukaan vaimolle ja jokaiselle 17 vuotta nuoremmalle lapselle huoltoapua sekä tapaturman päättyessä kuolemaan, huoltoeläkettä.

Kun on kysymys metsätyöväen huoltoa koskevista asioista, lie nee paikallaan mainita myös metsätyöläisten hevoslakuutuksesta, sillä usein velkarahoilla ostetun, ehkä 10 000 markan arvoisen hevosen menetys ilman korvausta tietää niin suurta aineellista vahinkoa, että siitä on vaikea selviytyä. Mies on tällöin »pankolta pudonnut»,

kuten kuvaavasti Pohjois-Suomessa sanotaan. Voimassa olevat eläinlakuutusehdot ovat niin kankeita, ettei hevoslakuutuksia ole metsätyömailla laajemmassa mittakaavassa tähän asti voitu järjestää. Eläinlakuutuksen kulettaminen työmaalle hevosen sairastuessa on jo monasti vaikea tehtävä syrjäseudulla. Alkavaa talvea varten ovat Pohjois-Suomen työnantajat olleet neuvotteluissa Suomen eläinlakuutusyhtiön kanssa hevosten lakuuttamisesta talvityökaudeksi. Neuvottelujen tuloksena on ollut, että Pohjois-Suomen huoma- tuimpien työnantajien joka työmaalla saa hevosen omistaja nyt lakuuttaa hevonsa, jolloin lakuutussumma on $\frac{4}{5}$ hevosen arvosta, kuitenkin korkeintaan Smk 8 000: —. Hevosten tarkastukseen ei tämän sopimuksen mukaan tarvita eläinlakuutusta, vaan saa työmaan työnjohtaja tarkastaa hevosen sekä lakuutusta otettaessa että tapaturman sattuessa. Lakuutus käsittää vain sellaisen tapaturman tai äkillisen sairauskohtauksen työmaalla, jonka johdosta hevonen on teurastettava. Hevoset on jaotettu neljään luokkaan, joissa lakuutussummat ovat Smk 8 000: —, 7 000: —, 5 000: — ja 3 000: — sekä vastaavat lakuutusmaksut talvikaudelta Smk 245: —, 210: —, 130: — ja 90: —. Lakuutus on tietysti aivan vapaaehtoinen, kustakin hevosen omistajasta riippuva, mutta mikäli voidaan nyt jo tehdä huomioita, ovat tukinajurit tähän järjestelmään hyvin tyytyväisiä.

Edellä olen lyhyesti viitannut eräisiin tärkeimpiin toimenpiteisiin, joita meillä on tehty tai olisi tehtävä metsä- ja uittotyöväestömme taloudellisten ja sosiaalisten olojen parantamiseksi. Historiallinen totuus epäilemättä on, että varsinkin pieni kansa voi parhaiten pysyä kansana kansakuntien joukossa ainoastaan siinä tapauksessa, että yhteiskunnalliset, taloudelliset ja sosiaaliset olot ovat myöskin työtätekevän luokan osalla siksi korkealla, että tämä kansanosaa ei tee työtään nurjalla mielellä, parempiosaisia syytellen, vaan tekee sitä ilolla, tuntien olevansa samaa kansaa muiden kanssa. Meidän metsänhoitomiesten asia on muistaa, että meitä lähellä on suuri kansaluokka, metsä- ja uittotyöväestö, jonka oloissa on vielä paljon korjattavaa.